KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Hallituksen esitys laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Sivistysvaliokunta 7.5.2026

Kuntaliitto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen 1/3

- **Pidämme esitettyjä uudistuksia kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten osalta kannatettavina ja tarkoituksenmukaisina**.
  - Kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen järjestäminen jatkossa työvoimakoulutuksena sekä vastuun keskittäminen työvoimaviranomaiselle selkeyttävät järjestelmää ja vahvistavat koulutusten työelämälähtöisyyttä ja kuntien kokonaisvastuuta.
  - Esitetty koulutuskokonaisuuden muutos vastaa kuntien yleistä näkemystä koulutusten tarkoituksenmukaisesta järjestämisvastuusta. Kunnilla on edellytykset vastata laajenevaan vastuuseen.
- **Uudistuksen toteuttaminen edellyttää riittävää siirtymäaikaa.**
  - Hallituksen esityksessä esitetty aikataulu, ilman siirtymäaikaa, on kuitenkin erityisesti lukutaitokoulutusten osalta haasteellinen ja vaikeuttaa uusien koulutusten huolellista suunnittelua, hankintojen valmistelua sekä toiminnan käynnistämistä
  - Riittävä siirtymäaika on myös keskeistä koulutusten pedagogisen laadun turvaamiseksi.
- **Kotoutumiskoulutusten järjestämismuutokset lisäävät työvoimaviranomaisten vastuulla olevan työvoimakoulutuksena järjestettävien kotoutumiskoulutusten volyymiä**
  - Muutos kasvattaa merkittävästi työvoimaviranomaisen vastuulla olevan kotoutumiskoulutuksiin osallistuvien asiakkaiden määrää ilman lisärahoitusta kasvavien tehtävien hoitamiseen.

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen 2/3

- Kotoutumiskoulutuksille päivitetyt tavoitteet ovat selkeitä ja kannatettavia. Kielenoppimisen, työelämälähtöisyyden ja yhteiskuntatiedon vahvistaminen tukevat kotoutumisen kokonaisvaltaista etenemistä.
  - **Opetussuunnitelmien ajantasaistaminen on kokonaisuuden kannalta keskeistä, ja erityisesti lukutaitokoulutusten osalta on välttämätöntä, että opetussuunnitelma on työvoimaviranomaisten käytettävissä mahdollisimman ajoissa.**

- **Kotoutumiskoulutuksen joustavampien toteutustapojen vahvistaminen on perusteltua ja edistää työn ja kielenoppimisen yhdistämistä.**
  - Myönteistä on myös ruotsinkielisen kotoutumisen vahvistamiseen esitetty lisärahoitus, joka tukee ruotsinkielisten kotoutumispalvelujen saatavuutta.
  - Samalla on kuitenkin huomioitava, että vapaan sivistystyön toimintaedellytysten heikkeneminen voi heikentää erityisesti ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen saatavuutta.

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen 3/3

Koulutuskokonaisuuden uudistamisen kannalta keskeistä on, että rahoitus on oikein mitoitettu ja selkeästi perusteltu.

- **Esityksessä lukutaitokoulutuksiin arvioitu 3,1 miljoonan euron rahoitus toimii siirtyvän rahoitustason perustana.**
  - Kokonaisuutena rahoitus näyttäytyy alimitoitettuna, sillä se perustuu toimintaympäristöön, joka poikkeaa olennaisesti nyt esitetystä järjestämisvastuusta.
  - Esityksessä ei ole arvioitu, kattaako rahoitus työvoimaviranomaisille siirtyvän tehtävän todelliset kustannukset. Lukutaitokoulutuksen arvioitu määrärahataso edellyttää tarkempaa avaamista, jotta uudistuksen taloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida luotettavasti.
  - Järjestämisvastuunsiirto lisää hallinnollisia, hankintaan ja mahdollisiin kilpailutuksiin liittyviä tehtäviä, mikä vaatii lisäresursseja ja luo kustannuksia.
  - Työvoimaviranomaisille osoitetun uuden tehtävän rahoituksen tulisi vastata todellisia kustannuksia rahoitusperiaatteen mukaisesti.
- **Osana hallituksen esitystä ehdotetaan myös osana laskennallista korvausta maksettava kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtoa osaksi työvoimapalveluiden rahoitusta.**
  - Rahoituksen selkeyttäminen on kannatettava tavoite.
  - Laskennallisen 24,8 miljoonan euron määrärahan osalta on myös keskeistä avata ne oletukset, joihin arvio perustuu ja tuoda näkyväksi, että miten tarkistetaan, että rahoitus vastaa vuoden 2027 todellista tasoa.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

- **Kotoutumislain uudistuksen myötä kunnille siirtyi kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä ja kuntien tehtävät ja vastuut lisääntyivät. Tästä huolimatta kotoutumisen rahoitusta on toistuvasti leikattu.**
- Tässä hallituksen esityksessä kuntien kotoutumisen rahoitukseen kohdistuu rahoitusleikkauksia yhteensä noin **36,6 miljoonaa euroa**
- Rahoitusleikkaukset ovat erityisen haastavia tilanteessa, jossa kunnille osoitetaan samanaikaisesti uusia tehtäviä.
- Laskennalliset korvaukset ovat useille kunnille keskeinen rahoituslähde kotoutumispalveluiden järjestämiseen.
- Yhdessä muiden leikkausten kanssa kokonaisuus voi heikentää esimerkiksi kotoutumiskoulutuksen saatavuutta.
- Kokonaisuutena hallituksen esityksen mukaiset rahoitusleikkaukset kunnille heikentävät kuntien mahdollisuuksia järjestää kotoutumispalveluita, vastata lakisääteisiin tehtäviinsä ja vaikuttavat siten maahanmuuttajien kotoutumisen edellytyksiin.

Kiitos!

CC BY

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi